

Qarabağda tarixi memarlıq ənənələrimizi bərpa edəcəyik

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müzəffər ordumuz işğal altında olan torpaqlarımızı azad etdi. Bu günlər erməni vandalları tərəfindən yerlə-yeksan edilmiş şəhər və kəndlərimizin bərpası başlanmışdır. Memarlarımız da bərpa işlərinə qoşularaq yeni layihələr üzərində işləyirlər. Memar-ekspert, Ümumdünya Reklamçılar Assosiasiyasının, Azərbaycan Memarlar İttifaqının üzvü Cahid Həsənov da yeni layihələri ilə bu quruculuq işlərinə öz töhfəsini vermək niyyətindədir.

– Cahid müəllim, artıq torpaqlarımız erməni işğalından azad edilmişdir. Düşmənlərimiz bu torpaqlarda milli memarlıq abidələrimizi talan etmiş, daşı daş üstə qoymamışlar. Tarixi-mədəni abidələrimiz də məhv edilib. Memar kimi deyə bilərsinizmi bu abidələrin bərpasında nələrə diqqət yetirmək vacibdir?

– Müzəffər ordumuz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızı mənfur düşməndən təmizlədi. Amma bununla iş bitmir. Qarşıda bizi ağır bərpa işləri gözləyir. Cənab Prezident deyir ki, biz bu şəhər və kəndlərimizi bərpa edəcəyik. Biz dağıdılmış tarixi-memarlıq abidələrimizi də bərpa edib, onları əvvəlkindən də görkəmli vəziyyətə gətirməliyik. Mənə belə gəlir ki, bu işlər paralel olaraq aparılmalıdır.

Düşmənlərimiz abidələrimizi dağıtmaqla kifayətlənmirdilər, onlar bu abidələri özünüküleşdirməyə çalışır, bunları dünyaya erməni abidələri kimi təqdim edirdilər. Biz dağıdılmış abidələri bərpa etdikcə, sübut edəcəyik ki, ermənilər həmişə özge malına sahib çıxmaqda adətəkdə olmuşlar. Mən inanıram ki, biz bu abidələri bərpa edəndən sonra dünyanın hər yerindən gələn turistlər ermənilərin alçaq xislətinin şahidi olacaqlar.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqı həm yerli, həm də əcnəbi memarların yaratdığı abidələrə qarşı həmişə qayğı ilə yanaşmış, onları əmanət kimi qoruyaraq nəsillərdən-nəsillərə ötürmüşdür. Biz onları bərpa edəcəyik, daha müasir formada yenidən quracağıq.

– Sizin regionlarımızda reallaşdırdığınız memarlıq abidələri şəhərsəlmədə müasir tendensiya kimi qəbul olunmuşdur. Azad olunmuş torpaqlarda yaradılacaq memarlıq abidələri ilə bağlı layihələrinizin olduğu da bizə məlumdur. Həmin layihələr barədə nələri açıqlamaq istərdiniz?

– Bilirdik ki, gec-tez torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq. Cənab Prezident həmişə deyirdi ki, biz torpaqlarımızı azad edəcəyik. Dövlət başçımızın siyasəti bizdə qəti inam yaratmışdı. Məlum idi ki, o torpaqlarda düşmənlər daşı daş üstə qoymayıblar. Mən də memar kimi o yerlərin bərpası barədə düşünür, layihələr hazırlayırdım. On ilə yaxındır ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdəki şəhər və kəndlərimiz üçün Heydər Əliyev parkları, Qələbə abidə kompleksləri, Bayraq meydanları üçün layihələr hazırlayırdım. Şuşa şəhərində ucaldılması üçün “Sarı gəlin” Abidə Kompleksini, “Aleksandr Düma Qarabaqda” və s. kimi layihələri işləyib

hazırlamışam. Bu layihələr tam yeni üslubdadır. Layihələrimdə olan əsgər heykəlləri heç də əvvəllər rastlaşdığımız kimi yaralı, qəmgin, həlak olmuş vəziyyətdə deyil, əksinə, qəhrəman əsgərlərimiz gülümsəyir, məğrur durumdadır. Layihələrimdəki parklarda gül-çiçəkli yaşıllıqlar, çil-çiraqlar, rəngarəng fəvvarələr dinamik şəkildə bir-birləri ilə vəhdət təşkil edərək bu ərazini ildə bir dəfə yad olunacaq ziyarətəh anlamından çıxarır, əksinə bu ərazini insanların, turistlərin ən çox gələcəyi məkana çevirir. Heykəlləri real obrazlar formatında verməyə çalışmışam.

Layihələrimdəki parkların əksəriyyəti məktəblərin, tələbələrin həftə ərzində, heç olmasa, bir dəfə ərazidə qoyulmuş əsgər abidələrini ziyarət etmələri üçün nəzərdə tutulub. Bunun üçün parkların ərazisində amfiteatr formatında oturmaqlar da nəzərdə tutulub.

Bəzi park layihələrimdə səslə,

heykəlləri də yerləşdirilməlidir. Yalnız park və xiyabanlarda deyil, bütün məktəb, tədris binalarının girişində, foyələrində və həyətəni sahələrində də.

– Siz həm də təcrübəli reklamçı-sınız. Bu sahədə hansı məqamlara diqqət yetirmək olar?

– Açıq hava məkanında vətənpərvərlik mövzulu reklamlara çox ehtiyac var. Nəinki işğal ilə bağlı reklamlar, hətta işğaldan dağıdılmış memarlıq abidələrimizlə əlaqəli reklamların da açıq məkanda olmasına ehtiyac vardır. Təəsüf ki, bu sahədə mətbuatdan fərqli olaraq reklam işi çox pis vəziyyətdədir. Müharibə dövründə reklama nəzarət missiyasını həyata keçirən qurum tərəfindən bir neçə dəfə “plakat” janrında müsabiqə keçirilməli idi. Sənət adamlarımız peşə adamlarımız belə müsabiqələrdə iştirak etməli və açıq məkanda vətənpərvərlik

vizual görüntü ilə tamaşalar formasında layihələri də hazırlamışam.

– Layihələrinizdə daha hansı yeniliklər var?

– Əvvəla, onu deyim ki, Azərbaycan Respublikasının bütün şəhər və rayonlarında, xüsusi ilə Bakı şəhərində vətənpərvərlik mövzulu abidələrə bundan sonra geniş yer verilməlidir. Təsəvvür edin, 20 kilometrlik Bakı bulvarında və ya Fəvvarələr meydanında və digər parklarda müxtəlif şəkili sosial mövzulu heykəllər yerləşdirilmişdir və insanlar bu heykəllərin yanında xatirə fotoları çəkdirlər. Yaxşı olar ki, adı şəkilən ərazilərdə Azərbaycan əsgərlərini, zabitlərini, hərbiçilərini, onlarla birlikdə qəhrəmanlıq göstərən tibb işçilərini təənnüm edən abidələr də qoyulsun.

Bax, belə layihələr birbaşa uşaqların və yeniyetmələrin vətənpərvər ruhunda böyüməsində mühüm rol oynayır. Təkcə kiçik həcmli abidələr deyil, həm də parklarda, xiyabanlarda əlində Vətənlə bağlı şüar tutmuş əsgər

mövzusunda maraqlı reklam plakatları hazırlanmalı idi. Açıq məkandakı reklamın vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsində rolu çox böyükdür. 1941-ci ildə müharibə başladığı anda gürcü rəssamı Toidzenin yaratdığı “Ana Vətən çağırır!” plakatını hamımız görmüşük. Qısa bir vaxtda yaranmış bu palakat 5 il ön və arxa cəhbədə insanlara ruh verən, qələbəyə səsləyən təsirli bir çağırış idi.

Bakı Aeroportundan şəhərin mərkəzinədək onlarca kommersiya növlü açıq məkən reklamları sırasında bir neçə yerdə qələbə ruhlu reklam konstruksiyaları yerləşdirilməlidir. Bilirsiniz, sənədli film başqa, sözlə çağırış başqa, obrazlı yaradılmış forma, rəsm əsəri isə tam başqa bir effektdir. Biz Qarabağa gedən yolların kənarında da bu tipli reklamlar yerləşdirməliyik.

**Qələmə aldı:
M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
“Xalq qəzeti”**